

Enginar (*Cynara scolymus*)

ORİJİN ve tarihçe

- Orta ve Batı Akdeniz Bölgesi
- Yunan ve Roma medeniyetlerinde (MÖ 2000-2500) biliniyordu.
- 15. yy Venedik ve Fransa
- 16. yy Fransa ve İngiltere
- 18. yy Amerika

BOTANİK ÖZELLİKLERİ

Bitki: Çok yıllık (5-15 yıl)

Kök: Kazık kök, orta derin (%75-80'i 50 cm, % 15'i 50-100 cm)

Gövde:

Esas gövde: Yuvarlak ve küçük.

Dinlenme döneminde 3 kısımdan oluşur.: Alt, orta ve üst

Gelişme döneminde: 60-200 cm

Yan dal sayısı: 3-8 adet

Yaprak şekli: Bileşik yaprak (bütün, parçalı ve çok parçalı)

Yaprak sapı uzunluğu: 50-80 cm

Yaprak kenarı: Düz veya dişli

Yaprak rengi: mavi-gümüşü, yeşil-mavi

Baş sayısı: 3-20 adet

Baş şekli: Uzun, uzun-oval, silindirik, yuvarlak-basık

Baş iriliği: 85-400 g, 3-15 cm çapında

Çiçek :

Erselik

Yabancı tozlanma hakim

Protandri yaygın

Çanak yaprak rengi: yeşil, 10-20 adet

Taç yaprak rengi: mavi-mor

Tohum

Uzunluk: 5-7 mm

Geniřlik: 4-6 mm

Kalınlık: 2-3 mm

İrilik: 70-80 g /1000 tohum

15-25 adet/g

Renk: Siyah-mor

Kabuk: sert

ÜRETİM

Yaprağı yenen sebzeler içindeki payı: % 2

Üretici iller

İzmir (% 39)

Bursa (% 32)

İçel (% 6)

Aydın (% 4)

İKLİM ve TOPRAK İSTEKLERİ

Sıcaklık:

-10 °C Toprakaltı gövdesi ölür.

-4 °C Baş ve gövde zararlanır.

0 °C Yapraklarda kararma

4 °C Başlarda kararma

7 °C Yetiřtiricilik zor

15-18 °C Optimum gelişme

20 °C Gelişme yavaşlar

Toprak:

Derin, verimli, organik maddece zengin, drenajı iyi,

kumlu-killi ve kireçli-killi

YETİŞTİRME TEKNİĞİ

- Tohumla
- Dip sürgünleri
- Memeler

Enginarlık kurulması:

- Toprak 50-80 cm derinlikte işlenir**
- Taban gübrelemesi yapılır.**
6-10 g N, 5-10 g P₂O₅, 10-15 g K₂O/OCAK

Bir yetiştirme döneminde 15-25 kg/da N, 35-40 kg/da P₂O₅, 15-40 kg/da K₂O verilmelidir.

Fidelerin elde edilmesi:

- Fideler tohumdan yetiştirilir (Nisan-mayıs aylarında tohum ekilir, fideler 1 sene sonra nisanda dikilir)
- Kurulu enginarlıklardan dip sürgünleri ayrılır ve dikilir. Ertesi sene Nisanda dikilir.

Dikim:

- Fideler 1X1 veya 2X3 m arayla dikilir.
- Fideler 20-30 cm derinliğindeki ocaklara dikilir.
- Her ocağa 2-3 fide dikilir. Daha sonra seyreltme yapılır.
- Dikim Ege ve Akdeniz bölgesinde sonbaharda, Marmara bölgesinde ilkbaharda yapılır.

Enginarlıkların bakımı

- Her yıl çapa ve ot mücadelesi yapılır.
- Sürgün oluşumunu uyarmak amacıyla yaz ayları içinde sulama yapılır.
- Ocaklardaki kurumuş sürgünler temizlenir.
- Her ocakta 1-2 iyi gelişmiş sürgün bırakılır.
- Diğer sürgünler fide olarak kullanılır.

Tomurcuk verimliliğinin kontrolü:

- Olgun çiçek tablalarının toprak yüzeyinden kesilerek toplanması
- Gibberellik asit kullanımı:** Ana tomurcukların tahmini hasat tarihinden 60-90 gün önce 10-40 ppm GA3 püskürtülmesi erkencilik sağlar. Ancak tomurcuk iriliği azalır.
- Sulama:** Yaz sulaması erken ve daha uzun süre tomurcuk hasadı yapılmasını sağlar.

HASAT ve PAZARLAMA

Hasat zamanı:

Akdeniz Bölgesi: Ocak-Şubat

Ege Bölgesi : Ocak-Şubat-Mart

Marmara Bölgesi: Nisan-Mayıs

Hasat Şekli: Bıçak, Tomurcuk+15-20 cm sap

Verim: 2-6 adet/bitki, 2000-6000 adet /da

HASAT SONRASI MUHAFAZA

Ön soğutma: 5°C, suyla veya oda koşullarında

Muhafaza koşulları: 0 °C'de 2 hafta

Ambalaj: Filmle kaplama, mumlanmış karton, polietilen torba

Prof.Dr.Ruhsar Yanmaz